

KERKBEHEER

In deze uitgave:

- Actualiteiten uit het hoofdbestuur
- Proactief kerkbeheer en nieuwe aanpak geldwerving gesprekspunten in afdeling Drenthe
- Beleggen:
Zint eer ge begint

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Optimaal sparen? SKG!

Gemeenten en kerken die behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland kunnen bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer sparen, lenen en hun betalingsverkeer regelen. Bovendien biedt SKG Online u de mogelijkheid digitaal betalingen te verrichten. SKG werkt zonder winstoogmerk. Met gunstige rentepercentages en lage kosten voor betalingsverkeer.

Want ons motto is: *Geld van de kerk voor de kerk!*

www.skggouda.nl

KERKENBEURS
NEDERLAND 2017

17-18 maart 2017

Jaarbeurs Utrecht

Nieuwe naam, vertrouwde beurs!

Kerkenbeurs is de nieuwe naam voor Kerk & Gemeente. Gewoon nog steeds dé vakbeurs voor kerkrentmeesterlijk beheer.

Met zeer praktische en actuele workshops en masterclasses over energiebeheer, beeld & geluid, her- & nevenbestemming, restauratie, onderhoud, financieel beheer en nog vele andere onderwerpen!

Thema: Toekomstgericht gebruik en beheer van uw kerk

www.kerkenbeurs.nl

WORKSHOPS

MASTERCLASSES

NETWERKEN

STANDS

Kerkgeluidstechniek op z'n best!

de techniek als hulpmiddel, ook in uw kerk

De kerkgeluidstechniek schrijdt voort ... met rasse schreden! Dialoog Church Sound is als specialist op kerkgeluidstechniek niet achtergebleven en heeft met meer dan 1800 kerken in Nederland een groot werkgebied. Met gebruikmaking van de nieuwste digitale techniek en zijn zowel grote galmrijke als kleinere kerken inmiddels voorzien van kerkgeluidsystem en die zorgen voor een uitmuntende spraakverstaanbaarheid en dat tegen budgettair verantwoorde aanschafprijzen.

Kennis is van
geen waarde ...

tenzij je deze in
praktijk brengt!

Dialoog Church Sound

Bolognalaan 6

5632 RL Eindhoven

www.cantorsound.nl

040 - 24 20 840

info@cantorsound.nl

Kerkrentmeesters in Groningen, Drenthe, Friesland en Noord-Holland

Kent u ons al?
Wie zijn wij?
Wat doen wij?

Neem eens een kijkje op onze website
www.sbkg-noordnederland.nl
of bel ons op nummer 058 - 212 35 92

Wij helpen u ontzorgen bij:

- onderhoud / restauratie / verbouw
- gebouwenbeheer / groenbeheer
- subsidie- en fondsaanvragen / financiering

SBKG
Noord-Nederland

GrafiServices is dé specialist in gedrukte communicatie voor de nationale en internationale markt. Van advies, vormgeving, prepress, drukken, nabewerking tot distributie. Ons team regisseert en ontzorgt voor opdrachtgevers hun communicatie met het beste resultaat.

GrafiServices

service voor
communicatie

Kanaalweg 30
3526 KM Utrecht
(030) 2 822 822
www.grafiservices.nl
info@grafiservices.nl

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: **0518 43 22 99**.

VELLEMA
TORENUURWERKEN

VELLEMA. PASSIE
VOOR MENS EN
TECHNIEK.

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

KERKBEHEER

Colofon

Dagelijks bestuur VKB

Mr. P.A. de Lange, Piershil, voorzitter
Drs. C. de Raadt, Bodegraven, vice-voorzitter
W.G. Roseboom, Nieuwegein, secretaris en
2e penningmeester
Drs. H. van der Wal, Heino, 2e secretaris
Drs. H. van der Burg, Bedum,
penningmeester
Ir. B.P. de Wit RTD, Sprang-Capelle, lid
G. Koffeman, Oudewater, lid

Ereleden

D.G. Bijl en drs. G. van Soest

Redactie

W.G. Roseboom, voorzitter, J.C. Riemersma,
drs. J.M. Aarnoudse en R.M. Belder,
eindredacteur

Centraal Bureau

Nicolaas Maessingel 271D,
3311 KS Dordrecht
E-mail: info@kerkrentmeester.nl;
Tel. 078 - 639 36 66, fax. 078 - 631 59 49
Website: www.kerkrentmeester.nl

Postadres administratie en redactie

Postbus 176, 3300 AD Dordrecht

Abonnementen

Abonnementsprijs per jaar voor leden van
de VKB: 1 t/m 5 abonnementen € 25,-
per abonnement; 6 t/m 10 abonnementen
€ 23,- per abonnement en 11 en meer
abonnementen € 21,- per abonnement.
Abonnementsprijs voor niet-leden
€ 28,- per abonnement. Deze prijzen zijn
exclusief 6 pct. BTW. Abonnementen lopen
per kalenderjaar. Opzegging kan tot
uiterlijk 4 weken vóór de aflooptdatum bij
voorkeur via info@kerkrentmeester.nl
ISSN 1568-8712

Vormgeving

Grafisch Bureau DUS BV, Rotterdam

Druk

GrafiServices

Oplage

5.500 ex.
© januari 2017

Foto omslag

Kerkgebouw van de
Protestantse gemeente te De Koog

INHOUD

Kerkbalans inluiden	5
Actualiteiten uit het hoofdbestuur	7
Kerkrentmeester 2017: naar proactief kerkbeheer!	8
Nieuws uit de provinciale afdeling Drenthe	9
Met Kerkbalans het jaar rond	12
Voorlichtingsboekje "Ruimte"	12
Beleggen: Zint eer ge Begint	13
De orgelbank	14
Koninklijke onderscheiding	14
Ervaring in Oisterwijk: "Digitale Actie Kerkbalans heeft de toekomst"	15
Lutherse kerk Arnhem in de verkoop	16
Kleurige kerk in Westeremden in gebruik	16
VKB-verzekeringen: samenwerking met	16
MERCER-MARSH gecontinueerd	
VKB-bureau Dordrecht en dienstverlening	17
VKB zoekt innovaties voor VKB-Marsh-Mercer Award	18
Cursus kerkrentmeester in Leiderdorp	18
Handleiding voor kerkrentmeesters	18
Jeugd en klinkend erfgoed – een (on)mogelijke combinatie?	20
Belangrijke gift voor kerken met bevestigingschade	21
SBKG Noord-Nederland nu erkend monumenten adviesbureau	22
17 kerken stappen over op Nederlandse windenergie	22
Restauratie Van Dam orgel Eernewoude	22
Pilot Veiligheid in de kerk in de regio Zeeland	22
Uitdagingen en mogelijke oplossingen voor het religieus erfgoed	23
Commissie Orgelzaken	23
Behoudende Engelse kerk doet het beter	24
Onderscheidingen van de VKB	25
Insignes van de Protestantse Kerk in Nederland	26
Kalender voor kerkrentmeesters	26

Voorzitterskolom

Mr. Peter A. de Lange

Kerkbalans inluiden

Op 21 januari start de Actie Kerkbalans. De Protestantse Kerk, de Rooms-Katholieke Kerk en de Oud-Katholieke Kerk doen er aan mee. Het is de actie waarbij plaatselijke gemeenten en parochies hun leden benaderen met de vraag de kerk ook in 2017 financieel te steunen. Sinds vorig jaar wordt de Actie Kerkbalans letterlijk ingeluid door het laten klinken van kerkklokken. Centraal zal dat 21 januari gebeuren in Utrecht, maar er hebben zich meer dan honderd lokale kerken aangemeld om mee te doen. Vorig jaar – je kon er op wachten – was er toch weer een journalist die deze actie negatief wist te framen: “kerk luidt noodklok over financiën”. En inderdaad, in onze contreien werden kerkklokken ook gebruikt om alarm te slaan. Maar dat is altijd een nevengebruik geweest. Want de luidklok is in Europa echt verbonden met de kerk.

De vroegste archeologische bewijzen voor het bestaan van luidklokken zijn gevonden in China. Via West-Azië drong de luidklok door in Europa. De eerste klokken werden er gegoten rond de 5e eeuw. Vanaf het begin was dat voor klokkentorens bij een christelijke kerk. In de Europese traditie is het luiden van klokken verbonden met de zondag. Veel mensen denken: dat was en is natuurlijk om de mensen op te roepen naar de kerk te gaan. Zou dat tegenwoordig niet gewoon kunnen via een app, church-alert, of iets dergelijks, zodat zij die zondags willen uitslapen niet gestoord worden? Maar kloggelui is meer dan een functionele oproep. Met de klokken wordt een nieuw begin ingeluid, het begin van een nieuwe dag, van een nieuwe week, van een nieuwe tijd, waarmee duister, kwaad en angst worden verdreven. Het grootste kloggelui vindt plaats met Pasen. En elke zondagmorgen is het als het ware ‘klein pasen’. Het is het begin van een nieuwe week, die je starten mag opnieuw vanuit het geloof dat de liefde sterker is dan de dood, dat het goede het kwaad overwint. Dat is niet omdat de wereld best mee valt, maar het betekent dat we de wereld kunnen blijven veranderen, omdat – zo geloven christenen nog steeds – God door kruis en opstanding van Jezus Christus de wereld veranderd heeft.

Klokken worden ook geluid als in een kerk het Onze Vader wordt gebeden. Juist dat gebed zegt: laat het op aarde net zo mogen zijn als in de hemel, dat uw Koninkrijk kome. Klokken worden ook geluid, als er een uitvaart is. Is het uit respect voor de overledene? Zeker, elk mensenkind, dat wordt uitgedragen, telt - hoe klein en

kwetsbaar ook of hoe oud en verzwakt. Maar ook dan is het kloggelui vooral opnieuw een teken van geloof en hoop. Wij geloven niet dat de dood ons klein krijgt, of dat de machten van de duisternis het laatste woord hebben.

Kortom, kloggelui was en is vooral een symbool van op-horen, op-gewekt worden, van verrassing, de aankondiging dat er meer is dan ons platte leven, onze rondjes in het hier en nu. Het daagt ons uit en geeft ons kracht tegelijk, tot een taak, tot een roeping om er te zijn voor anderen, tot eer van God. De plekken die dat zeggen, waar het Woord verkondigd wordt, en waar de sacramenten gevierd worden: ze zijn het waard om in stand te blijven en onderhouden te worden, mede door onze inzet als kerkrentmeesters. Ik wens alle kerkrentmeesters en alle gemeenten een goede Actie Kerkbalans.

Gespecialiseerd in Gevelrenovatie

- Ambachtelijk voegwerk
- Stofarm Uithakken
- Stofarm Zagen
- Gevelreiniging
- Impregneren
- Steigerwerk
- Snij en Knipvoegen
- Steen Reparaties
- Restauratie
- Scheurherstel
- Patineren van steen
- Erkend restauratie Voegbedrijf.

Bel 038 – 355 78 79 of zie
www.voegbedrijfheldoorn.nl
www.heldoorngevelrestauratie.nl

TOINE DAELMANS

LUIDKLOKKEN
&
TORENUURWERKEN

Stipdonk 16, 5715 PC Lierop
 ☎ Toine Daelmans: 0492 54 55 77
 ☎ Ralf van Veghel: 06 460 656 21
info@daelmans.com - www.daelmans.com

kerkarchitect.nl

nieuwbouw | renovatie | uitbreiding | interieurontwerp

Periodiek Instandhoudingsplan - Restauratieplan - Renovatieplan - Herbestemming - Transformatie

Interieurplan - Bouwhistorisch onderzoek - Cultuurhistorisch onderzoek - Bouwkundige opname

Noordzijde 95¹ | 4225 PL Noordeloos | 0183-582600
info@lakerveld-noordeloos.nl | www.lakerveld-noordeloos.nl

KERKORGELBOUWERS

J.L. VAN DEN HEUVEL

vdeuvel.orgelbouw@wxs.nl | <http://vandenheuvel-orgelbouw.nl>

Amstelwijckweg 44, 3316 BB DORDRECHT Tel. 078 6 17 95 40

Actualiteiten uit het hoofdbestuur

Enkele highlights uit de vergadering van het hoofdbestuur van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer op zaterdag 10 december 2016 te Putten.

Jos Aarnoudse

De vice-voorzitter, de heer Cor de Raadt, opent de vergadering met een overdenking over Advent en met gebed. Er komen heel wat grotere en kleinere punten aan de orde tijdens de vergadering. We lichtten er een aantal uit.

Voorzitter en secretaris

Contact met de Federatie van Diaconieën

De voorzitter doet verslag van een ontmoeting van het dagelijks bestuur met het bestuur van de Federatie van Diaconieën. Naast het feit dat de Federatie het VKB-bureau heeft gekozen om de benodigde secretariële ondersteuning vanaf 2017 te gaan verzorgen, is er de afspraak om geregeld ook bestuurlijk met elkaar te spreken. Aan de orde kwamen de ontwikkelingen die verband houden met Kerk 2025. Maar ook zijn er inhoudelijke thema's geïnventariseerd (vanuit de VKB beleidscommissies) die we zien als raakvlakken. Te denken is o.a. aan vraagstukken rond beleggen en geldwerving. Afsproken is dat we een volgende keer – na nadere bezinning binnen het Federatiebestuur – één

of twee thema's uitkiezen om eens als project nader uit te werken.

De VKB-financiën

De tweede penningmeester presenteert in samenspraak met de directeur de concept-begroting voor 2017, in samenhang met het jaarplan 2017 voor het bureau. Het financieel beeld ziet er stabiel uit. Pas nadat het jaar geheel is afgesloten is bekend wat de opbrengst van de verkoop van Kerkbalansmaterialen heeft gedaan. Vanuit de nu voorliggende prognoses en vooruitzichten besluit het HB de contributie en de advertentietarieven voor 2017 gelijk te houden aan die van 2016.

Relatie met partners en adviseurs

In de septembervergadering stelde het hoofdbestuur van de VKB een eerste versie van een kaderstellende notitie vast rond het aangaan van relaties vanuit de VKB met partners en adviseurs vast. Na een ronde langs de VKB beleidscommissies is die op een aantal punten verbeterd. De definitieve versie wordt nu door het hoofdbestuur vastgesteld. Ook de profielen die op basis van deze notitie zijn gemaakt, worden vastgesteld. Het betreft profielen waaraan een adviseur of partner moet voldoen om in aanmerking te komen voor aanbeveling door de VKB. Op de site van de VKB is uitgebreid bericht. U vindt meer informatie onder 'Nieuws' op www.kerkrentmeester.nl. Bij de werving en evaluatie van partners en adviseurs zullen leden van VKB commissies, portefeuillehouders en provinciale besturen betrokken worden (voor zover relevant, dat wil zeggen: voor zover het betreffende beleidsterrein of de regio rakend). Binnen het VKB bureau in Dordrecht is inmiddels een Taakgroep Partners ►

 DEN HOED
aannemers

De ambachtelijke bouwer

Den Hoed Aannemers B.V.
Bergambacht 0182 - 351 225

Gespecialiseerd in **restauratie** en
onderhoud van uw **kerkgebouw**

Kijk voor referenties en meer info op www.denhoed.nl

■ RESTAURATIE ■ ONDERHOUD ■ NIEUWBOUW

Hoofdbestuur met vertegenwoordigers van de afdelingsbesturen op 5 november 2016 in vergadering bijeen

& Adviseurs toegevoegd. Vanaf januari 2017 zal er gestart worden met inventariseren, werven en het voeren van gesprekken.

Besluit over project Pro-actief Kerkbeheer

Op 5 november lanceerde de VKB tijdens de vergadering van het hoofdbestuur met vertegenwoordigers uit de provinciale afdelingen het initiatief om te komen tot een analyse-instrument ten behoeve van pro-actief kerkbeheer. Daarover is op de site van de VKB reeds bericht (zie bij 'Nieuws'). Om pro-actief kerkbeheer te vergemakkelijken wil de VKB gaan werken aan een samenhangend analyse-instrument voor lokale kerkrentmeesters om de eigen beheersituatie goed in samenhang te kunnen bekijken. Het wordt een digitaal analyse-instrument om de eigen situatie te kunnen volgen door de tijd heen, om ook vooruit te kunnen kijken en om te kunnen vergelijken met vergelijkbare gemeentes of kerkplekken.

Steeds is er vanuit de VKB op aangedrongen om te komen tot zo'n instrument ten dienste van pro-actief kerkbeheer. Daarin moet een aantal variabelen worden opgenomen die dan in samenhang een beeld van de gemeente geven. Hoe meer gemeenten dit doen, of van wie de benodigde gegevens ingevoerd kunnen worden, des te meer ontstaat er ook relevant vergelijkingsmateriaal.

Ook is er vanuit ons bestuur nadrukkelijk aangegeven, dat als we nu - in een nieuw tijdsgewricht - gaan praten over een samenwerkingskoepel voor kerkbeheer binnen de Protestantse Kerk het niet alleen moet gaan om samenvoegen van bestaande activiteiten, maar ook moet gaan over vernieuwing. Kunnen we aan vereenvoudiging doen, kunnen we meer met standaarden gaan werken, uniformer toegepast in het hele land, maar ook zo dat kerkrentmeesters handvaten krijgen om hun eigen situatie - in samenhang met alles wat er speelt in een gemeente - te kunnen analyseren, te kunnen vergelijken met een norm of met een vergelijkbaar gemiddelde (benchmark) en om ook daarmee projecties te kunnen maken tot een tijdshorizon van 3 tot 5 jaar?

Het op 5 november gepresenteerde plan, is nu in een concreet projectvoorstel gegoten en ligt voor ter besluitvorming in het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur stemt in het het projectvoorstel en mandateert het dagelijks

bestuur om een projectgroep te formeren om het projectvoorstel nader uit te voeren. De projectgroep zal onder leiding staan van de heer Cor de Raadt, vice-voorzitter van het bestuur.

Terugblik en vooruitblik

Aan het eind van de vergadering laat de voorzitter het jaar 2016 de revue passeren. Er is veel gebeurd. Als VKB hebben we forse stappen gezet. Bestuur en commissies hebben hard gewerkt, ook het Bureau in Dordrecht wordt daarbij met ere genoemd. Tegelijk zien we dat we in een onzekere wereld leven. Ook wat het kerk-zijn in ons land betreft betreden we nog steeds onbekend terrein. Dat geldt zeker ook voor onze eigen Protestantse Kerk. Ondertussen memoreert hij dat ook in persoonlijke levens van mensen uit onze kring er zorgen heersen over de nabije toekomst. In het slotgebed worden al deze dingen benoemd. De voorzitter wenst vervolgens een ieder goede feestdagen.

Kerkrentmeester 2017: naar proactief kerkbeheer!

Op zaterdag 22 april 2017 houdt de VKB haar jaarlijkse congres, dat deze keer in het teken zal staan van proactief kerkbeheer. De algemene ledenvergadering heeft haar vertrouwde plaats in het congres. Tegelijkertijd zullen er nieuwe elementen worden toegevoegd, zoals 'speeddates' met deskundigen uit het werkveld van kerkbeheer. Ook de locatie is nieuw: het kerkgebouw van de Hervormde gemeente te Nijkerk, De Fontein. Ook de uitreiking van de VKB-Mercer/Marsh Award is weer onderdeel van het congres. Elders in het blad of via de website is er meer informatie over deze Award, waarvan de hoofdprijs € 3.000 bedraagt. In het volgende nummer van Kerkbeheer wordt uitgebreid uit de doeken gedaan hoe de congresdag er zal uitzien. Nu al staat vast dat het een interactief evenement wordt, voor en door kerkrentmeesters. Noteer daarom alvast deze datum in de agenda; zaterdag 22 april te Nijkerk.

Nieuws uit de provincies

Rook Belder

Het bestuur van de afdeling Drenthe belegde in het afgelopen najaar twee regiobijeenkomsten, namelijk in Borger (7 november) en in Ruinerwold (16 november). Op beide avonden waren er twee inleidingen, namelijk over de rol die kerkrentmeesters kunnen spelen bij de veranderingen die zich in de kerk afspelen en een visie op een nieuwe aanpak van de plaatselijke geldwerving. Onderstaande samenvatting betreft de bijeenkomst in Borger waar Jos Aarnoudse, directeur van de VKB, een inleiding hield met als titel "Van Reactief naar Pro-actief", terwijl Bert van Rijssen onder de titel: "Kerkbalans: een andere aanpak loont!" een presentatie verzorgde. Als derde spreker gaf ds. B. Altema, gemeente-predikant te Vries en stadspredikant van Assen, een presentatie over: Geloof in je project.

Tj. Smith

De vice-voorzitter van de afdeling, de heer Tj. Smith, mocht bijna 40 aanwezigen welkom heten. Hij leest een gedeelte voor uit Mattheus 5, de Bergrede, waarna hij voorgaat in gebed. Hierna geeft hij het woord aan de heer Aarnoudse die sinds 1 november 2015 directeur is van de VKB.

J.M. Aarnoudse

Pro-actief kerkbeheer

De heer Aarnoudse wijst op de ontwikkelingen die in de kerk gaande zijn en bekend zijn geworden onder de naam "Kerk2025". Ook van kerkrentmeesters wordt verwacht dat zij zich bewust worden van een veranderende kerk. "We doen niet maar wat, als het goed is en we steken niet onze kop in het zand, maar kijken vooruit en maken plannen. Dat vraagt om beleid en beleid vraagt om zelfreflectie. Wie zijn we als plaatselijke gemeente en wat is belangrijk in onze situatie? Zij moeten een bestek maken en een militair strategisch plan ontwerpen, want het Evangelie geeft daar alle ruimte voor. De Heer dringt erop aan na te denken over de toekomst van de kerk, zo hebben we net uit de Bergrede gehoord". Ook kerkrentmeesters moeten zich inspannen. Zij moeten nadenken over wat de toekomst brengt, dus pro-actief bezig zijn en dat betekent niet Gods water over Gods akkers laten lopen. De VKB is realistisch over het kerk zijn in de toekomst. Dat betekent nadenken, vooruit kijken en plannen maken.

Met elkaar zoeken we naar een vitale kerk die dynamisch is. Om vitaal te zijn behoeft je niet groot te

zijn. Een kleine stabiele gemeenschap van ouderen kan een heel goede kerkgemeenschap vormen. Het is dan ook nodig dat er plekken zijn waar mensen kunnen zitten aan de voeten van hun Heer, groot- en kleinschalig. Dat betekent dat wij moeten nadenken hoe we hieraan vorm geven ook wat het kerkbeheer betreft.

Omvorming dienstverlening

Als gevolg van een krimp die zich al vele jaren in de Protestantse Kerk in Nederland manifesteert, moet de kerk gereorganiseerd worden. In de nota Kerk2025 is sprake van o.m. een lichte organisatievorm met 11 regio's. In "Back to Basics" wordt ook gesproken over het bevorderen van de doorstroming van predikanten, terwijl ook de Dienstenorganisatie wordt omgevormd. Het persoonlijk advieswerk van de gemeenteadviseurs kerkbeheer komt vanaf 1 januari 2017 te vervallen. Wel zal er een aantal blijven ter ondersteuning van het werk van de RCBB's.

Dat betekent voor gemeenten dat zij bij vraagstukken, waar ze persoonlijke begeleiding bij zouden krijgen, niet meer in Utrecht terecht kunnen. Met hun vragen komen ze via een telefoondesk terecht bij een team dat op eenvoudige vragen direct een antwoord geeft en verder een makelaarsfunctie vervult, ofwel verwijzen naar dienstverleners. Maar dat betekent dat men rekening moet houden met kosten die hieraan verbonden zijn, want de dienstverlener wordt niet meer uit de algemene middelen van de kerk betaald.

De VKB aanvaardt het synodebesluit als een voldongen feit dat in het kader van deze reorganisatie van de kerk genomen is. Als belangenbehartiger van de gemeenten van onze kerk die dus dicht bij de gemeenten staat, stelt zij zich coöperatief op. ▶

Dat wil zeggen: met de kerk en andere partners wil zij samenwerken, maar daarbij wel haar onafhankelijke positie behouden.

Gezamenlijke aanpak

Zoals dat altijd in een samenwerkingsproces gebeurt, moet de liefde van twee kanten komen, dus van de Dienstenorganisatie en van de VKB. De VKB is op de goede weg om met beschikbare middelen voor de colleges van kerkrentmeesters optimale informatie te ontsluiten ten dienste van de kerkrentmeesters. In het kader van de communicatie wordt er hard gewerkt om in de loop van 2017 zover te zijn dat aan kerkrentmeesters de meest optimale informatie kan worden verstrekt via de website van de VKB. Ook het vertrouwde maandblad "Kerkbeheer" zal een gedaantewisseling ondergaan. In 2017 zal ook een begin worden gemaakt met VKB Academy. De VKB zal zo goed mogelijk in kaart brengen tot welke adviseurs, bedrijven, dienstverleners en organisaties kerkrentmeesters zich met hun vraagstukken kunnen wenden. Hier ligt ook een belangrijke rol voor de provinciale afdelingen van de VKB.

De heer Aarnoudse deelt mee dat de VKB een zelfbewuste organisatie is, die oog heeft voor de realiteit van alle dag, maar wel gelimiteerd is. Het vele werk dat verricht moet worden, zal door vrijwilligers gebeuren met ondersteuning van een bureau van 4,5 fte betaald personeel. Er komt hier veel vrijwilligerswerk voor kijken. Immers: kerkrentmeesters helpen kerkrentmeesters. Van de VKB mag niet het onmogelijke worden verwacht, maar wel dat zij het maximale er uit gaat halen. Het bureau in Dordrecht heeft er plezier en zin in.

Samenhangend analyse-instrument

De heer Aarnoudse deelt mee dat tijdens de bijeenkomst van 5 november jl. met hoofdbestuur en afdelingsbesturen o.m. besproken is om een z.g. samenhangend analyse-instrument te ontwikkelen, zodat de eigen beheersituatie goed in een samenhang bekeken kan worden. Dat is een model met variabelen die herkenbaar zijn. De eerste is die van

de beleidsvelden (mensen, gebouwen, middelen en organisatie), de andere variabele laat zien wat voor soort kerkelijke gemeente men is en de derde betreft de sociologische variabele, waaruit blijkt in welke omgeving men kerk is. Bij vragen als "bij welk aantal leden is het verantwoord nog een eigen predikant te hebben" of "hoeveel gebouwen" zijn er nodig, is dit een goed middel om inzicht daarin te krijgen. De bedoeling is dat kerkrentmeesters verzocht wordt de informatie van hun eigen gemeente daarin op te nemen zodat zij zelf kunnen zien hoe hun gemeente ervoor staat.

De VKB heeft haar ambities duidelijk gesteld. Maar die kunnen alleen slagen wanneer we dit met elkaar, dus de kerk en andere organisaties, gaan aanpakken. Juist nu hebben we elkaar hard nodig voor een juiste koersbepaling. Daarbij kunnen we leren van elkaars ervaringen. Maar we hebben elkaar ook nodig voor de belangenbehartiging, want in het belang van onze kerkelijke gemeenten is het nodig dat het kerkrentmeesterlijk geluid plaatselijk, regionaal en landelijk gehoord wordt. Daarvoor is de VKB die haar meerwaarde kan aantonen. Niet uit eigen belang, maar enkel en alleen in het belang van de gemeenten en de kerk in haar geheel. Samen, het hoofdbestuur, de afdelingsbesturen, het bureau en de Stichtingen Behoud Kerkelijke Gebouwen die vanuit de afdelingen van de VKB zijn opgericht, hopen we de veranderingen waar we voor staan in en met onze kerk de komende tijd het hoofd te kunnen bieden. Ten behoeve van plaatselijke gemeenten en kerkplekken, die er ook in de toekomst zullen zijn, want die toekomst ook brengen moege, zo besluit de heer Aarnoudse zijn boeiend betoog.

Hierna worden er verschillende vragen gesteld. Eén ervan betreft de samenwerking met de kerk. Omdat de VKB geen duidelijk beeld voor ogen heeft hoe b.v. het kennisplein zich zal ontwikkelen, heeft de VKB het initiatief genomen om een begin te maken. Alles dat voor kerkrentmeesters van belang is, moet bij de VKB te vinden zijn, hetgeen niet wil zeggen dat de VKB alles ook doet.

E. van Rijssen

Een andere aanpak loont

Na de pauze krijgt Bert van Rijssen, o.a. projectmedewerker bij de VKB, de gelegenheid zijn presentatie te geven over een nieuwe aanpak van de plaatselijke geldwerving in het kader van de jaarlijkse actie Kerkbalans. Als gevolg van de krimp waarmee de kerk al vele jaren te maken heeft, lopen sinds 2010 de inkomsten uit Kerkbalans terug. Kwam er in 2010 nog € 195 miljoen aan Kerkbalans binnen, in 2016 is dat bedrag teruggelopen naar € 175 miljoen. Dat was voor de per 1 januari 2016 benoemde voorzitter van de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (RPG), de heer Jan Schinkelshoek, aanleiding om, na verkregen adviezen van fondsenwervers, voor een andere aanpak te kiezen. Deze aanpak moet er toe leiden dat de kerk voor wat de inkomsten uit geldwerving betreft, over enkele jaren weer op het niveau van 2010 zit.

De kerk verandert. In de lezing van de heer Aarnoudse is dat ook duidelijk gesteld. De vanzelfsprekendheid neemt af, terwijl de diversiteit in de mate van betrokkenheid groot is. Ook het geefgedrag is sterk aan het veranderen. Het generatieverschil is in dit verband duidelijk zichtbaar.

Consequenties

De heer Van Rijssen wijst er op dat dit voor de aanpak van Kerkbalans betekent dat men zich moet realiseren dat mensen af willen van het idee aan de kerk als instituut te geven, maar meer aan de kerk die vanuit het geloof zichtbaar is. En dat

Aanwezigen op de regiobijeenkomst te Borger

vanuit die aandrang, die verantwoordelijkheid met overtuiging aan Kerkbalans wordt gegeven. Dat betekent dat we op een kantelpunt terecht gekomen zijn: het automatiseren om jaarlijks dezelfde administratieve handelingen voor de geldwerving te doen, moet worden omgezet in echte fondsenwerving. Dat betekent o.a. dat:

- er goede argumenten moeten zijn om te geven, dus een goed verhaal;
- dit verhaal op overtuigende wijze wordt gebracht;
- niet iedereen op dezelfde wijze wordt benaderd, maar dat men gaat segmenteren in doelgroepen. Jongeren benader je anders dan ouderen;
- vragen voor een positief geformuleerd doel.

Uitwerking

In de uitwerking moet helder zijn dat we er voor elkaar zijn en dat we een boodschap hebben die mensen in het hart raakt. Maar ook dat we mensen op hun eigen manier benaderen. Verder is het belangrijk dat de geefvraag positief wordt geformuleerd. Niet zoals vaak gebeurt een hogere bijdrage vragen om het begrotingstekort weg te werken, maar duidelijk aangeven dat de kerkenraad b.v. een jeugdwerker heeft aangesteld waarvoor extra financiën nodig zijn. De heer Van Rijssen attendeert erop dat deze nieuwe aanpak betekent dat er van goede communicatiemiddelen

gebruik wordt gemaakt (een goed uitzijnde folder, een korte maar heldere brief waarin de doelen concreet uiteen worden gezet).

Op korte termijn, dus met het oog op de voorbereiding van Kerkbalans 2017, is het noodzakelijk dat:

- de kerkenraad, de predikant en andere betrokkenen in de kerk over de wijzigingen in de aanpak van geldwerving worden ingelicht;
- de kerkrentmeesters iemand in hun gemeente benaderen die op het gebied van communicatie deskundig is;
- men kennis neemt van hetgeen op 12 november a.s. wordt gepresenteerd tijdens de Dag voor de Communicatie die door de Protestantse Kerk in Nederland wordt verzorgd.
- men meedoet, indien mogelijk met een aantal omliggende gemeenten samen, aan het inluiddmoment dat op 17 januari 2017 plaats vindt;
- kerkrentmeesters het gebruik van periodiek schenken onder gemeenteleden stimuleren, en
- ook al lijkt het ver weg, nu reeds begonnen wordt met nadenken om de actie Kerkbalans 2018 op een andere wijze te gaan voeren.

De heer Van Rijssen wijst ook nog op het landelijk inluiddmoment dat bij de Dom in Utrecht zal plaatsvinden. Hij besluit zijn heldere en boeiende

betoon door te stellen dat de RPG, door middel van de helpdesk van de VKB, kerkrentmeesters zoveel mogelijk terzijde zal staan. Hij verwacht veel van de resultaten van de pilot van 6 gemeenten, die onder deskundige begeleiding, Kerkbalans 2017 anders zullen gaan aanpakken. Zodra de resultaten hiervan bekend zijn, zullen die worden gedeeld. Hij rondt af door de kerkrentmeesters nadrukkelijk te verzoeken met deze nieuwe aanpak te beginnen, want alleen zo kan bereikt worden dat gemeenteleden en anderen die de kerk een warm hart toedragen, overtuigd zijn van de noodzaak om voor de kerk te geven, aldus de heer Van Rijssen. Bij de hierna volgende korte discussie worden zaken genoemd zoals: werving in natura; via de collectebus huis-aan-huis rondgaan; en hoe om te gaan met geormerkte geld.

Crowdfunding

Tenslotte krijgt ds. Altena het woord die een korte lezing houdt over het onderwerp "Geloof in je Project". "Geloof in je Project" is een crowdfundingplatform voor zinvolle initiatieven vanuit religie, zingeving, spiritualiteit en levensbeschouwing. Landelijk is hij betrokken bij Geloof in je Project, een platform dat door middel van crowdfunding geld bijeen brengt voor projecten met een religieus of levensbeschouwelijk karakter of projecten die opgezet zijn vanuit die achtergrond. Bij crowdfunding moet men 80 procent van de doelstelling van het project binnen halen, anders moet het geld teruggegeven worden aan diegenen die het ondersteund hebben. In Assen is een Pop-Up winkel op die manier gestart in een leeg winkelpand in het centrum die op 11 november 2016 werd geopend. Het kon rekenen op veel sympathie voor de kerk, ook buiten die gemeenschap.

Voor het verkrijgen van gelden moet men niet alleen kerkelijk betrokken mensen benaderen maar in feite iedereen. Het project moet zodanig zijn dat het veel mensen aanspreekt, blijf dus niet in je eigen kleine kringetje. Op de vraag: Hoe benader je de gevers, gaf ds. Altena aan dat je, indien mogelijk, je netwerk moet gebruiken; creëer nieuwsfeiten, het is in feite een soort schooieren om

Met Kerkbalans het jaar rond

Januari

Publicatie kerkblad

Belangrijk is deze maand, waarin de actie wordt gehouden, een bericht in het kerkblad op te nemen dat net voor of tijdens de actieperiode van Kerkbalans verschijnt, met de volgende inhoud.

De Actie Kerkbalans is in onze gemeente van start gegaan. Diverse vrijwilligers zijn vorige week op pad gegaan om de enveloppe met inhoud af te geven bij onze gemeenteleden. Weer of geen weer, deze vrijwilligers werken hun wijk af, want over enkele dagen gaan zij weer bij u langs om het antwoord op te halen. Dus ook bij u komen ze langs.

Op deze antwoordstrook dient u aan te geven welk bedrag u voor dit jaar aan onze gemeente wilt geven en in hoeveel termijnen u deze bijdrage wenst te betalen.

Leg de enveloppe met de antwoordstrook waarop de toezegging staat vermeld, dus klaar. Daarmee helpt u de Kerkbalanslopers, want wanneer uw antwoord op Kerkbalans gereed ligt, zijn zij ook weer vlot klaar en kunnen zij de enveloppen zo spoedig mogelijk aan de kerkrentmeesters afgeven.

Inzamelavond

Op een kleine uitzondering na, hebben de Kerkbalanslopers meestal nog ongeveer een week nodig voordat zij alle enveloppen in hun wijk hebben opgehaald. Wanneer de actie b.v. van 10 tot 24 januari wordt gehouden, dan zijn de meeste toezeggingen zo rond 30 januari binnen.

Om het contact met de Kerkbalanslopers te hebben, is het belangrijk dat er een inzamelavond wordt gehouden, te organiseren door het college van kerkrentmeesters. De Kerkbalanslopers worden uitgenodigd om op die avond hun enveloppen en de opmerkingen op de looplijsten in te leveren.

Ontvang hen op een aardige wijze en biedt hen koffie aan. Zorg dat op die avond ook een predikant en ouderling aanwezig is, zodat de Kerkbalanslopers hun opmerkingen op het gebied van b.v. pastorale aard, direct kwijt kunnen.

Alle opmerkingen die op de looplijsten vermeld staan, worden geïnventariseerd. Aantekeningen van pastorale en/of diaconale aard kunnen direct ter afwerking aan de kerkenraad worden doorgegeven. Het is dan de taak van de kerkenraad er voor te zorgen dat aan deze opmerkingen op een of andere manier aandacht wordt besteed.

■ Voorlichtingsboekje "Ruimte"

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

RUIMTE

Leverbaar is het boekje "Ruimte" dat voor verschillende doeleinden geschikt is. In de eerste plaats kan het gebruikt worden voor de belijdeniscatechisanten om hun informatie te geven over de financiële behoefte van kerk en plaatselijke gemeente, over de bestuurlijke opbouw van de kerk, enz.

Verder is dit boekje uitermate geschikt om uit te reiken aan de vele vrijwilligers die zich voor de plaatselijke gemeente inzetten.

Tenslotte kan dit boekje op gemeenteavonden gebruikt worden om informatie te geven over de gehele organisatie van kerk en gemeente.

"Ruimte" is een fraai geïllustreerd boekje, dat informatie biedt die van belang is voor alle leden, die wat meer over kerk en gemeente dienen te weten.

De prijs voor dit boekje, bedraagt € 1,00 exclusief verzendkosten en BTW. Bestellen kan via de webshop door in te loggen op de website www.kerkrentmeester.nl, per e-mail aan j.zwep@kerkrentmeester.nl of per telefoon 078-63 93 665

geld en je bereikt er ook mensen mee buiten de kerkelijke gemeenschap.

Na de beantwoording van een aantal algemene vragen bedankte

de vice-voorzitter de heer Altena voor zijn inleiding. De avond werd besloten met een dankgebed: Geef mij uw hand.

Beleggen: Zint eer ge begint

Drs. Peter D. Eenshuistra

Al een relatief lange periode levert sparen niet veel op. De rente is bijzonder laag en houdt nauwelijks nog gelijke tred met de inflatie. Per saldo behoudt het gespaarde geld min of meer zijn waarde, maar een "beloning" is er nauwelijks of niet.

Deze situatie roept dikwijls de vraag op of sparen nog wel zin heeft of dat het beter is om te gaan beleggen. In dit artikel wordt getracht enige oriëntatie op deze vraag te krijgen, om tot een weloverwogen besluit te komen wat wijsheid is in de huidige omstandigheden.

Sparen of beleggen

De huidige spaarrentes op een gewone spaarrekening leveren om en nabij een half procent rente of minder. Voorshands ziet het er nog niet naar uit dat hierin in positieve zin verandering optreedt. Alhoewel de rente voor de lange termijn vertoont een lichte stijging en zou ook weleens een nieuwe trend kunnen betekenen. Dit zie ik nog niet op korte termijn voor spaarrentes gebeuren. Hooguit kan het een indicatie zijn dat de spaarrente niet veel verder zal dalen dan tot de huidige niveaus.

Houden we rekening met de actuele stand van de inflatie (over oktober, 0,28 pct.) dan kunnen we concluderen dat spaargeld op dit moment nog waarde vast is. Geldt dit laatste ook voor beleggingen? Dat is vooraf niet met zekerheid te zeggen. De opbrengst van beleggen is onzeker en neemt in onzekerheid toe naarmate men meer risico neemt.

Afhankelijk van de omstandigheden kan het toch aantrekkelijk zijn om te beleggen, maar dan moet wel rekening worden gehouden met tenminste de volgende aandachtspunten.

Aandachtspunten bij de afweging wel/niet beleggen

Ik laat in het kort negen aspecten de revue passeren die behulpzaam kunnen zijn bij het besluit om wel of niet te gaan beleggen:

- a. beleggingshorizon;
- b. rendementsdoelstelling;
- c. verantwoord/duurzaam beleggen;
- d. risico-houding;
- e. kosten;
- f. deskundigheid en onafhankelijkheid;
- g. waar/bij wie beleggen oftewel het beleggingsproces;
- h. rapportages en transparantie;
- i. beleggingsstatuut.

a. Beleggingshorizon

Onder de beleggingshorizon wordt verstaan de periode, de tijdsduur, waarover het te beleggen vermogen niet beschikbaar behoeft te zijn voor bestedingen. Bij beleggen moet de vraag beantwoord worden: op welke termijn heb je je geld weer nodig. Hoe korter de horizon des te sterker ontraad ik om te gaan beleggen. Een minimale termijn is moeilijk te geven maar 5 a 10 jaar is een aanvaardbaar vertrekpunt. Kortere dan vijf jaar, dan zijn spaartermijndeposito's een beter instrument. Als algemeen criterium bij beleggen geldt: hoe korter de horizon des te meer risico, hoe langer de horizon des groter de kans op een aantrekkelijk rendement.

b. Rendementsdoelstelling

Met betrekking tot de rendementsdoelstelling moet allereerst de vraag beantwoord worden: welk rendement wordt er nagestreefd. Gaat het om vermogensgroei, of gaat het om direct rendement in de vorm van dividend, of een combinatie van beide. En ook hier geldt dat de termijn waarop de doelstelling moet worden behaald van groot belang is.

c. Verantwoord/duurzaam beleggen

Als er besloten wordt om te gaan beleggen, dan doet zich uiteraard de vraag voor: waarin gaan we beleggen - en wellicht nog belangrijker: waarin mag niet worden belegd. Dit is het vraagstuk van duurzaam beleggen. Er zal moeten worden nagedacht over zaken als uitsluitingen, denk aan wapenindustrie, kinderarbeid, milieuvervuiling, alcohol, etc. De rij is gemakkelijker langer te maken, maar of ook alles volledig uit te sluiten valt is een lastiger te beantwoorden vraag. Ook kan worden gekozen voor een benadering waarin besloten wordt om juist in bepaalde categorieën te beleggen die maatschappelijk verantwoord beleggen bevorderen. Van belang is dat er duidelijk beleid wordt gemaakt inzake de condities waaronder mag worden belegd.

d. Risicohouding

Zoals reeds opgemerkt, het te behalen rendement is mede afhankelijk van het risico dat wordt genomen bij het samenstellen van de beleggingsportefeuille. En de keuze over het risicoprofiel wordt in de eerste plaats bepaald door de gevolgen die er zijn als bijvoorbeeld een (groot) deel van het te beleggen vermogen verloren gaat door onvoorziene beursomstandigheden. Met andere woorden: bij de beslissing om wel of niet te beleggen is de risicohouding van het college van kerkrentmeesters een verantwoordelijkheid waaraan een essentieel belang moet worden toegekend.

e. Kosten

Beleggen is niet gratis, er zijn altijd kosten aan verbonden. De hoogte van de kosten zijn mede afhankelijk van de complexiteit van de beleggingsportefeuille. Zie er op toe dat de kosten, zowel de directe als de indirecte kosten zichtbaar worden gemaakt door de vermogensbeheerder (dat kan ook uw bank zijn) en

draag er zorg voor dat er transparant wordt gerapporteerd over de kosten. Afhankelijk van de omvang het te beleggen vermogen kunnen dikwijls afspraken worden gemaakt over de kosten/fee. Enige onderhandelingsruimte kom ik de praktijk zeker tegen.

Bij de beoordeling van het rendement van de beleggingen moet rekening worden gehouden met de betaalde kosten, oftewel: alleen het nettorendement doet er toe. Wat is het rendement na aftrek van de kosten, dat is de werkelijk opbrengst van het belegde vermogen. Ook dit is een afweging die moet worden gemaakt bij de keuze tussen wel of niet beleggen of toch gewoon sparen!

f. Deskundigheid en onafhankelijkheid

Het verdient aanbeveling om bij de afweging over wel/niet beleggen de vraag te stellen: zijn wij als college van kerkrentmeesters voldoende deskundig om te kunnen beleggen c.q. het beleggingsproces te kunnen beoordelen en kritisch te volgen. Het college moet er in voorzien dat er voldoende deskundigheid is. Dat kan doordat hierin is voorzien bij de samenstelling van het college of door zich te laten bijstaan door een onafhankelijke deskundige. Om een vermogensbeheerder te kunnen beoordelen en te houden aan de gemaakte afspraken ten aanzien van het beleggingsproces moet er inzicht zijn in het professionele proces van de betreffende vermogensbeheerder.

g. Waarbij wie beleggen

Het aanbod van vermogensbeheerders is talrijk. Dit vraagt om een zorgvuldige inrichting van het selectieproces. Er is meer dan de plaatselijke bank, waarmee niet gezegd is dat deze zich niet zou kunnen kwalificeren, maar draag tenminste zorg voor een vergelijking van meerdere partijen.

Aandachtspunten bij het selectieproces zijn;

- is er erkenning/goedkeuring AFM;
- is onafhankelijkheid gewaarborgd;
- is er meerjarige ervaring;
- vraag referenties op;

De orgelbank

De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden.

Momenteel zijn 7 instrumenten in de orgelbank opgenomen. Deze orgels kunt u raadplegen op onze website kerkmarkt.nl in de rubriek orgelbank.

Voor gedetailleerde informatie over de orgelbank kunt u contact opnemen met: Centraal Bureau VKB Tel. (078) 639 36 63, e-mail n.dejong@kerkrentmeester.nl

- zijn er vergelijkbare klanten met vergelijkbare doelstellingen;
- is het af te sluiten contract transparant;
- is de exit bepaling goed geregeld;
- hoe zit het met de aansprakelijkheid.

h. Rapportage

Er moet sprake zijn van regelmatige rapportage, vastgelegd in het af te sluiten contract met de vermogensbeheerder. Deze rapportage moet periodiek zijn, bijvoorbeeld, per kwartaal en uiteraard op jaarbasis. De rapportage moet transparant en goed leesbaar zijn. En de rapportage moet tenminste bevatten:

- de samenstelling van de portefeuille en de hierin aangebrachte mutaties;
- de resultaten en de samenstelling van de resultaten;
- kosten;
- risico;
- zichtbaar moet zijn dat er belegd is binnen het gegeven mandaat.

i. Beleggingsstatuut

Het verdient aanbeveling - naar mijn inziens is het zelfs noodzakelijk - om het beleggingsbeleid vast te leggen in een beleggingsstatuut. In het beleggingsstatuut komen alle hiervoor besproken aandachtspunten aan de orde en worden de afspraken vastgelegd.

Hiermee legt het college vast onder welke voorwaarden er belegd wordt. Het beleggingsstatuut is het verantwoordingsdocument en geeft de gemeente inzicht in het beleid. In mijn optiek behoort het beleggings-

statuut te worden vastgesteld door de Algemene Kerkenraad.

Zorgvuldig proces

Uit het voorgaande blijkt dat de afweging om te gaan beleggen of te (blijven) sparen een zorgvuldig proces verlangt. Zint eer ge begint. Onder de huidige omstandigheden behoudt het gespaarde vermogen zijn waarde. Bij beleggen bestaat er de mogelijkheid om met in achtname van een lange termijn en verantwoorde risico's een aantrekkelijk rendement te behalen bij een professionele vermogensbeheerder. Mijn advies is: neem tenminste de aandachtspunten a t/m i hierbij in acht.

De heer Eenshuistra is oud-directeur van Pensioenfonds Predikanten en is thans adviseur en bestuurder/toezichthouder in onder meer de pensioensector.

Koninklijke onderscheiding

Op 18 november 2016 kreeg de heer Jelke Hamersma uit Stedum de koninklijke onderscheiding uitgereikt die behoort tot zijn benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. De heer Hamersma kreeg die onderscheiding voor zijn muzikale activiteiten, waaronder die van hoofdorganist van de Dorpskerk in Haren-Onnen en de Nicolaikerk te Appingedam. Van harte geluk gewenst.

Ervaring in Oisterwijk: "Digitale Actie Kerkbalans heeft de toekomst"

Jan Kos

Nu de Actie Kerkbalans weer voor de deur staat wordt overal in den lande de organisatie opgepakt. Met name de lopers worden opgeroepen en toegerust. Bij vacante wijken moet gezocht worden naar nieuwe vrijwilligers die de enveloppen willen rondbrengen.

In Oisterwijk (NBr), waar ik kerkrentmeester ben en mede verantwoordelijk voor de Actie Kerkbalans, zijn het de contactpersonen in de wijk die ook als lopers de enveloppen Kerkbalans rondbrengen en later de antwoordstroken weer ophalen. Zij kennen hun wijk en de gemeenteleden en dat is prettig voor hen en voor die gemeenteleden. Een bekend gezicht voor de deur werkt beter. De gemiddelde leeftijd van de lopers is echter hoog. Vorig jaar deed zich het feit voor dat een aantal contactpersonen aangaven niet meer voor de Actie Kerkbalans beschikbaar te zijn; redenen waren leeftijd en gezondheid, maar ook waren enkelen het rondbrengen en ophalen van de enveloppen beu.

Ondankbaar werk

Het is vaak ondankbaar werk dat in het donkere en koude winterseizoen moet worden gedaan. Bovendien staat men nogal eens voor een gesloten deur. Mensen zijn soms bang of hebben geen zin om open te doen, je weet maar niet wie er voor de deur staat. Het kwam niet zelden voor dat men soms 3 keer of vaker aan de deur was geweest om de antwoordstrook op te halen. Kunnen we dat in deze tijd nog wel van onze vrijwilligers vragen?

Ons college van kerkrentmeesters denkt dat het rondbrengen en ophalen van enveloppen binnen niet al te lange tijd voorbij is. Daarom zijn we gaan nadenken over een andere vorm van Kerkbalans. Steeds

Protestantse kerk van Oisterwijk

meer wordt men door goede doelen digitaal benaderd. Er zijn tegenwoordig ook digitale vormen van Kerkbalans, denk maar eens aan SKG Collect.

Een jong gemeentelid, dat in de ICT werkzaam is, heeft op ons verzoek een digitaal systeem voor het doen van toezeggingen ontworpen. Dat werkt als volgt. Een gemeentelid - dat vooraf heeft aangegeven mee te willen doen en zijn emailadres bekend heeft gemaakt - krijgt, als de Actie Kerkbalans begint, een mail waarin een link staat naar de website van onze protestantse gemeente. Bij de mail zit als bijlage de Kerkbalansfolder.

Digitale toezegging

Na het aanklikken van de link komt men in de beveiligde omgeving van Kerkbalans van onze website (<https>) en kan men de toezegging doen, nagenoeg op dezelfde manier als bij het invullen van de antwoordstrook. Naam en registratienummer zijn al tevoren ingevuld, men hoeft alleen in drie stappen het bedrag, de termijnen en de wijze van betaling in te vullen; ook is er ruimte voor een mededeling (bijv. "ik betaal pas volgend jaar"). Na verzending krijgt men per mail een bevestiging van de toezegging. De digitale toezeggingen worden doorgezonden naar en verzameld door de administrateur van de Actie Kerkbalans. ▶

In 2016 hebben we het systeem bij wijze van proef uitgetest bij een beperkt aantal gemeenteleden. Die gemeenteleden moeten uiteraard over een computer of laptop met internet beschikken; maar ook een tablet of smartphone is al genoeg. Die test is op enkele kinderziektes na goed verlopen. Bij de Actie Kerkbalans in 2017 doen er circa 100 pastorale eenheden mee en we streven er naar dit aantal ieder jaar te laten groeien. We realiseren ons dat niet iedereen mee kan of wil doen, met name niet de oudere generatie die geen computer heeft of daar moeite mee heeft. Ook zijn er randkerkelijken aan wie beter persoonlijk de envelop kan worden overhandigd. Maar we denken dat het digitale systeem van Kerkbalans de toekomst heeft.

De heer Kos is kerkrentmeester in Oisterwijk

■ Lutherse kerk Arnhem in de verkoop

Het Reformatorisch Dagblad van 8 december jl. meldt dat de Lutherse kerk aan de Spoorwegstraat in Arnhem verkocht wordt. De kerk uit 1898 is voor de lutherse gemeente te groot geworden en het onderhoud van het rijksmonument gaat de draagkracht van de kleine gemeente te boven. Omdat de kerkelijke gemeente binnenkort de leien - met asbest - van het kerkdak moet vervangen door nieuwe dakbedekking, is besloten de kerk van de hand te doen. Ook het vijftien stemmen tellende Van Vulpenorgel uit 1982 staat te koop. De evangelisch-lutherse gemeente van Arnhem telt ruim 300 leden en belangstellenden.

■ Kleurige kerk in Westeremden in gebruik genomen

De krant De Eemslander van 23 november 2016 meldt dat de BOAZ-kerk van Westeremden op 25 november jl. in gebruik genomen is. De kerk die in juni is overgegaan naar de Stichting Oude Groninger Kerken, was al weer sinds april 2016 in gebruik.

V.l.n.r. Drs. H. van der Burg, E. van Rijssen, L. Schippers, mr. P.A. de Lange, M. Wals, W.G. Roseboom en drs. ing. H. Beekman RMiA.

VKB verzekeringen: samenwerking met MERCER-MARSH gecontinueerd

Tijdens haar vergadering d.d. 21 mei heeft het Hoofdbestuur van de VKB besloten dat de samenwerking met MERCER-MARSH op het gebied van zogenaamde varia verzekeringen (onder andere voor rechtsbijstand, ongevallen, bestuurdersaansprakelijkheid) met vier jaar zal worden verlengd.

Er veranderen wel een paar dingen. MERCER-MARSH heeft de uitvoering (administratie, schadeafhandeling) ondergebracht bij haar eigen dochtermaatschappij Mees & Zoonen. Voor oudere kerkrentmeesters een bekende naam omdat dit oorspronkelijk voor de VKB de verzekeringspartner was voordat zij opging in het grotere geheel van Marsh & Mercer. Alle colleges met verzekeringspolissen bij MERCER-MARSH zijn hierover in december 2016 per brief geïnformeerd. De verlenging van de samenwerking gaat gepaard met een aantal verbeteringen in de voorwaarden: meer flexibiliteit, bredere dekking en administratieve vereenvoudiging. In één geval, voor de aansprakelijkheidsverzekering, is MERCER-MARSH gelet op het schadeverloop genoodzaakt een premieverhoging van € 25 door te voeren.

Meer informatie vindt u op de website www.kerkrentmeester.nl of www.vkb-verzekeringen.nl.

Contactpersonen voor vragen en schademeldingen zijn: voor de aansprakelijkheids-, bestuurdersaansprakelijkheids-, WEGAS-, brand-, fraude en geld- en rechtsbijstandverzekering:

DIMFIE VAN SUNDERT, tel. 010 40 60 520, info.vkb@mmc.com.

Voor de vervangings-, verzuim-, WGA-, ongevallenverzekeringen en groepsreisverzekering:

SAI FONG LAM, tel. 010 40 60 962, info.vkb@mmc.com.

Het gebouw van de Bedumse architect Albert Wiersema is in 1934 gebouwd in de stijl van de (Groninger variant van de) Amsterdamse School.

Daarbij is de kleurstelling belang-

rijk. De BOAZ-kerk heeft een grote schilderbeurt achter de rug, waarbij dankzij advies van Henk Helmantel de kleuren het dichtst bij de oorspronkelijke kleuren zijn gebleven.

VKB-bureau Dordrecht & dienstverlening

In Dordrecht merken we het al een beetje dat het aantal inhoudelijke vragen toeneemt. Sinds november 2015 houden we het systematisch bij. Naast allerlei mailtjes en telefoontjes die gaan over bestellingen of adreswijzigingen en dergelijke, weten mensen ons bureau te vinden met inhoudelijke vragen over onderwerpen die met kerkbeheer te maken hebben.

BIA-Vragen

We leven van afkortingen, dus deze vragen hebben we tot BIA-vragen gedoopt. BIA staat dan voor Binnengekomen Inhoudelijke Adviesvraag. Het register waarin we de afhandeling bijhouden heet inmiddels het BIA-register. De BIA-vragen kunnen uiteenlopen van tamelijk snel te beantwoorden vragen tot gecompliceerde kwesties. Denk bij een eenvoudige vraag aan: wie zijn er tekenbevoegd volgens de kerkorde? Of: hebben jullie ook informatie over beleggen? Soms is een vraag echter de opmaat voor een langer adviestraject. Ik denk nu aan een geheel nieuw college van kerkrentmeesters dat is aangetreden, nadat het vorige plotseling is afgetreden zonder vorm van overdracht. Hoe pakken we dit aan? Hoe zit het met aansprakelijkheid? Kunnen jullie juridisch advies geven, of kennen jullie iemand die ons hierbij kan helpen. Dan gaan we op zoek naar een deskundige (betaald of vrijwilliger), die ter plaatse met zo'n college de zaken kan doornemen. Soms zit er trouwens achter een schijnbaar eenvoudige vraag een ingewikkelder verhaal. "Ja er heeft een meneer gebeld met een kort vraagje". Maar dan loopt het uit tot een gesprek van een half uur. Denk nog maar eens aan de vraag over de tekenbevoegdheid. Soms is het inderdaad: hoe zit het, even voor de zekerheid Dordrecht bellen? Maar soms blijkt er een slepend conflict achter te liggen. Dan vindt de

bellende kerkrentmeester of voorzitter van een college van kerkrentmeesters het maar wat fijn om zijn verhaal eens te houden tegen onze ervaringen (die wij natuurlijk weer opdoen door van andere situaties kennis te hebben). Kortom: het is een veelheid van vragen dat per telefoon of per mail binnenkomt. Ook worden vragen soms gesteld in ontmoetingen, of via landelijke of provinciale bestuursleden van de VKB.

Klein maar gemotiveerd team in Dordrecht

We hebben in Dordrecht een gemotiveerd team, maar het is niet groot. Het geheel bestaat uit 5 fte, verdeeld over een aantal fulltimers en parttimers. Daarmee doen we ook de bestellingen van Kerkbalans-materialen en van insignes en onderscheidingen. Ook de ondersteuning van de VKB als vereniging (bestuur, commissies, beleidsvoorbereiding, belangenbehartiging) gebeurt daarmee. En uiteraard moeten we ook zorgen dat ons eigen bureau goed blijft functioneren. U kunt er vanuit gaan dat we ongeveer 2 fte hebben voor communicatie, inhoudelijke vragen, research en dergelijke. Dat is dan wel belegd over meerdere mensen.

Hoe werkt het in de praktijk?

Bij een binnenkomende vraag begint het met een soort 'triage': waar gaat het precies over en wie van ons team is dan degene die daar het best op kan antwoorden of er mee aan de slag? Vervolgens wordt zo'n vraag

dan een iemand van ons team doorgespeeld. U begrijpt dat met de beperkte omvang van ons bureau er wel enige tijd gemoeid kan zijn voordat de juiste reactie kan worden gegeven. Natuurlijk doen we ons best, maar de kerkrentmeester die belt met een specifieke vraag "en vanavond hebben we vergadering, dus dan moet ik het weten", moeten we wel eens teleurstellen. Wan tja, die persoon die dat kan behandelen is er net niet, of die middag gewoon helemaal vol gepland met andere activiteiten.

Weet de weg te vinden

Toch moedigen wij alle colleges en individuele kerkrentmeesters aan om met vragen te komen. Eerst even kijken op onze site bij de 'Kennissbank' of u daar al informatie vindt die u verder helpt (www.kerkrentmeester.nl). We gaan in 2017 steeds meer op basis van de gestelde vragen informatie-items op onze site plaatsen (onder 'Kennissbank'), zodat ook zonder te bellen of te mailen kerkrentmeesters en andere belanghebbenden zich kunnen informeren. Maar als u er niet uit komt, bel of mail ons gerust. Want BIA-vragen zijn ook voor ons leermomenten. We hebben er in Dordrecht allemaal veel aardigheid in om ons er steeds weer in te verdiepen, om dingen uit te zoeken en om een vragensteller op weg te helpen. Ons bureau is geopend van maandag t/m donderdag van 8.30 tot 17 u en vrijdags van 8.30-12.30 uur.

Vanaf mei 2017 zal in (het dan vernieuwde) Kerkbeheer elke keer een 'BIA-vraag van de maand' behandeld gaan worden. U kunt als lezers dan een beetje meekijken in onze keuken. Maar vooral is het er natuurlijk op gericht om samen steeds beter de noodzakelijke kerkrentmeesterlijke randvoorwaarden voor ons kerk-zijn vorm te geven en daarin van elkaar te leren.

VKB zoekt innovaties voor VKB-Marsh/Mercer Award

Innovatie lijkt het toverwoord te zijn in veel organisaties. In de kerk zijn we vaak wat bescheidener en worden nieuwe manieren van werken niet snel 'innovatie' genoemd. De VKB is op zoek naar gemeenten, vertegenwoordigd door colleges van kerkrentmeesters, die op een vernieuwende wijze met beheerstaken omgaan. Wordt er afgeweken van gebruikelijke patronen? Zijn er werkbare veranderingen die op een creatieve manier tot stand zijn gekomen? De VKB-Marsh/Mercer Award, die op het eerstvolgende VKB-Congres in april 2017 wordt uitgereikt, belooft de drie beste inzendingen met geldprijzen.

Het belangrijkste criterium voor het winnen van de Award is: op welke wijze heeft uw gemeente ingezet op integrale beleidsontwikkeling? Met integrale beleidsontwikkeling wordt bedoeld dat er in de gemeente in nauwe samenhang wordt samengewerkt door mensen, met de beschikbare middelen in de gegeven omstandigheden. Een kerkgebouw dat zich op missionaire wijze weet te profileren in de nabije omgeving, van betekenis is voor mensen die op zondag niet in de kerk komen en waarbij toch sprake is van een betekenisvolle gemeenschap; dat is een voorbeeld waarin veel gemeenten zich herkennen. De uitdaging is: is er een goede match tussen mensen, middelen en de omstandigheden? Wie die vraag positief kan beantwoorden, wordt uitgenodigd om mee te doen aan deze wedstrijd.

Ook andere voorbeelden zijn denkbaar:

- ander gebruik van het kerkgebouw;
- creatieve manieren van werken met en door vrijwilligers en/of professionals;
- vernieuwende vormen van samenwerking, binnen en buiten de kerk;
- lucratieve manieren van geldwerving;
- of een andere succesvolle werkwijze.

Herkent u één van deze voorbeelden of heeft u op een andere wijze een succesvolle vernieuwing doorgevoerd? Vul dan het deelnameformulier in en ding mee naar de hoofdprijs van € 3.000. De tweede prijs bedraagt € 1.500 en voor de derde prijs is € 500 beschikbaar.

Tot vrijdag 17 maart 2017 kunnen inzendingen worden gestuurd aan de VKB, Antwoordnummer 120, 3300 VB Dordrecht (een postzegel is niet nodig) of per e-mail aan info@kerkrentmeester.nl o.v.v. 'VKB-Marsh/Mercer Award'. Inzendingen dienen ingevuld te zijn op het daarvoor bestemde formulier. Het formulier is te vinden op de website of op te vragen bij de VKB. Op digitale wijze invullen en indienen kan ook: ga hiervoor naar de website van de VKB, www.kerkrentmeester.nl en klik op: Congres 2017.

cursusavonden beginnen om 20.00 uur en duren tot 22.15 uur. Cursusmateriaal wordt uitgereikt tijdens de eerste avond. Het aantal deelnemers is beperkt, dus het advies is dat geïnteresseerden zich direct aanmelden. Voor nadere informatie en aanmelding kan contact worden opgenomen met cursuscoördinator Adam van Bergeijk van de VKB, op maandag en woensdag te bereiken via tel. 078-639 3666 of per mail: a.vanbergeijk@kerkrentmeester.nl

■ Handleiding voor kerkrentmeesters

Leverbaar is de 20e en herziene druk van de Handleiding voor kerkrentmeesters. Het boekje is een naslagwerk en verwijsgids voor iedereen die in dienst van de kerk bezig is met de facilitaire ondersteuning van het gemeentewerk.

De handleiding is verkrijgbaar via de webshop: www.kerkrentmeester.nl. Of per e-mail via info@kerkrentmeester.nl.

De kosten voor de handleiding zijn € 12,50 exclusief 6 pct. BTW en verzendkosten.

■ Cursus kerkrentmeester in Leiderdorp

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer, afdeling Zuid-Holland, organiseert samen met de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland een cursus kerkrentmeester. Tijdens deze cursus komen de werkzaamheden, verplichtingen en verantwoordelijkheden van kerkrentmeesters uitgebreid aan bod. In drie avonden wordt een

aantal onderwerpen besproken en verklaard waar kerkrentmeesters hun voordeel mee kunnen doen. Zowel net aangetreden als ervaren kerkrentmeesters kunnen deelnemen aan de cursus, die wordt verzorgd door de heer Gerrit Oosterwijk, deskundige op het gebied van kerkbeheer.

De cursus wordt gegeven in de Scheppingskerk te Leiderdorp op 7 februari, 20 februari en 7 maart. De

**MIJN KERK
VERBINDT**

**MIJN KERK
IN BALANS**

Jeugd en klinkend erfgoed – een (on)mogelijke combinatie?

In "De Orgelvriend" van november jl. is een artikel gewijd aan het minisymposium Jeugd en klinkend erfgoed, waarmee het eerste Festival Klinkend Erfgoed op 9 september 2016 van start ging in de Grote of Sint-Stevenskerk in Nijmegen.

Het festival werd geopend door burgemeester Hubert Bruls van Nijmegen en met een speciaal voor deze gelegenheid gecomponeerde herkenningstune van de jonge organiste Fieke Huizinga. Vervolgens presenteerde Herman Sietsma in zijn hoedanigheid van voorzitter de nieuwe Stichting Klinkend Erfgoed Nederland (SKEN). In deze stichting werkt een groot aantal organisaties samen, waaronder de Commissie Orgelzaken van de Protestantse Kerk in Nederland. De stichting stelt zich ten doel om het cultureel erfgoed (luidklokken, mechanische torenuurwerken, carillons en pijporgels) bij jong en oud bekend(er) te maken en dit te laten horen en functioneren. Daaraan verwante doelen zijn:

- aandacht vestigen op het beheer en behoud;
- de waardering voor de ambachtelijke kanten bevorderen;
- kwaliteit van het klinkend erfgoed verbeteren; en
- de onderlinge samenwerking bevorderen.

"Een landelijk netwerk dat faciliteert en initieert, dat onderzoekt en registreert en het klinkend erfgoed in het publieke domein stevig positioneert". Met die doelstellingen opende voorzitter Herman Sietsma van de Stichting Klinkend Erfgoed Nederland het mini-symposium ter gelegenheid van de oprichting van de stichting.

Commissaris van de Koning Clemens Cornielje ging in op de ambities en intenties van de provincie Gelderland ten aanzien van het klinkend erfgoed. Hij maakte een onderscheid

tussen materieel erfgoed (o.m. de klokken) en het immaterieel erfgoed (de klanken en de kennis op dit gebied) "Onze samenleving kan niet zonder klokken en orgels want klinkend erfgoed verbindt".

Ervaring delen

Een vijftigtal vertegenwoordigers van diverse organisaties uit de klokken-, orgel- en monumentenwereld, orgelbouwers, organisten en beiaardiers waren naar het minisymposium gekomen om te luisteren naar korte presentaties van mensen uit het veld die hun ervaring deelden. Als een rode draad door het symposium liep het fenomeen 'beleving'. Susan Lammers, directeur van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE), trapte ermee af. Ze noemde het luiden van de kerkklokken toen de slachtoffers van de MH17 aankwamen. 'Hoe waardig, hoe emotioneel en hoe verbindend werkte dat'. 'Of denk aan de miljoenen views op Youtube van het filmpje gemaakt toen Malgosia Fiebig in de Domtoren een stuk van Bowie speelde, als een in memoriam'. Dat met het verdwijnen van talloos vele kerken ook hun muzikale onderdelen teloor dreigen te gaan, maakt de vraag hoogst actueel hoe wij toekomstige generaties echt kunnen laten ervaren wat klinkend erfgoed met je doet.

"Hoe kunnen we", vroeg Susan Lammers zich af, "de drempels slechten, antipathie omzetten in sympathie. Een beladen lading, vaak vanuit religieuze vooroordelen, omzetten in blijheid en vrolijke gezichten?. Maar ook: hoe kunnen we andere culturen binnen ons maatschappij kennis laten maken met dit bijzondere deel van ons erfgoed? Dat is door ze erbij te betrekken, op alle mogelijke, vooral ook eigentijdse, manieren. Pas als er een ervaring, fysiek en emotioneel, ontstaat, gaat er een deur naar die

wonderbare wereld van het klinkend erfgoed open."

"Die ervaring komt niet vanaf cd's via de speakers, koptelefoons, niet vanuit plaatjes, niet vanuit teksten, hoe knap ook geformuleerd of gepresenteerd. Het deel worden van klank en ruimte, en dat geldt evenzeer voor klokken en uurwerken, geeft pas echt de blijvende ervaring. De emotie en daarmee de betrokkenheid en zingeving. Het zien van de instrumenten, het voelen van wat het met je doet binnen in de ruimte, of, zoals bij de klokken, buiten lopend door stad of dorp". De RCE-directeur noemde dit een belangrijke taak voor het werkveld, de professionals, zoals restaurateurs en adviseurs, de beheerders en gebruikers en de onderwijswereld.

Jeugdcultuur

Gespreksleidster Heleen Wijgers, directeur van de Stevenskerk, gaf daarna het woord aan Reitze Smits, behalve organist en docent orgelimpromisaties ook artistiek leider van het festival Voor de Wind. Smits probeert aansluiting te zoeken bij de jeugdcultuur. 'De groep van ongeveer 9 jaar staat open voor alles. De oudere jeugd is veel moeilijker te interesseren. Het vraagt veel creativiteit om aansluiting te vinden bij hun belevingswereld."

"Over het algemeen werkt het 't beste om het orgel in te bedden in een verhaal", betoogde de heer Smits. "Dat heeft lijn, biedt plaats aan allerlei zijpaden, verbindt de details en steunt de herinnering aan de muzikale ervaring". Hij hield een pleidooi voor een landelijk netwerk waarin projecten en voorstellingen kunnen worden aangeboden. Hij waarschuwde voor amateurisme. "Er is behoefte aan een serieuze studie naar de stand van zaken en de resultaten hiervan. Dat kan de basis vormen voor een doelgerichte aanpak in de toekomst".

De noodzaak om aan actief draagvlak voor het klinkend erfgoed te werken, werd vervolgens besproken door Johan Ploegaert, oud-voorzitter van de Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk. Na een inleiding op 'de tijd', iets waaraan wij – sinds wij als mens recht op zijn gaan lopen – belang zijn gaan hechten, suggereerde hij de vorming van buddy's, vrijwilligers die één op één de zorg voor een klok of torenuurwerk op zich nemen. "Alleen zo kan de kerkklok als dirigent van de stad of het dorp, blijven bestaan".

Kinderen én hun (groot) ouders

Kirstin Gramlich, cantor organist van de Grote of Lebuïnus te Deventer, sloot aan op de oproep van Reitze Smits. Haar orgelspel op zondagmorgen is niet de enige mogelijkheid om 'de rijkdom van het instrument' onder de aandacht van kinderen te brengen. Zij verhaalde van haar ervaringen met het project 'De Tvenaarsleerling', dat zij met acteur Frank Groothof had opgezet. "De belangstelling voor het orgel gaat stoppen als we niet veel meer gaan ondernemen. Als we de schoonheid van een kerk en een orgel voor kinderen zichtbaar maken, is de kans groot dat het hen raakt, want de muziek is goed, de orgels zijn fascinerend en de kerken zijn van een schoonheid die kinderen vaak niet kennen. Wie weet doet het bij een kind de wens ontstaan om een orgel te bespelen. Dat hoeven er geen honderden tegelijk te zijn, maar nu en dan één die het diep genoeg raakt en wil doorgaan met orgel en orgelmuziek. Dat moet ons streven zijn".

Haar kindertheater De Tvenaarsleerling was zeer succesvol, niet alleen bij de jonge kinderen, maar ook bij hun (groot)ouders. "En tegelijk ongelooflijk arbeidsintensief. Vooral door het vaak tot niets leidende gelobby bij andere kerken om het project over te nemen en verder te dragen". Die afwijzende houding heeft Kirstin Gramlich enorm verbaasd. "Zeshonderd kinderen hebben de voorstelling gezien, kinderen die je anders nooit had kunnen bereiken!" Steun kreeg zij wel van de Stichting Cultuur en School in Deventer, die

een financiële bijdrage leverde onder het motto 'zo laat je zien dat erfgoed niet saai hoeft te zijn'. Ze zei te hopen dat de Stichting Klinkend Erfgoed Nederland initiatieven als die van haar wil oppakken om er een landelijk vervolg aan te geven.

Geen angst hebben

Sjoerd van Geuns in Utrecht, in de jaren zeventig van de vorige eeuw oprichter van het Klokkengilde in Utrecht, drukte de aanwezigen op het hart geen koudwatervrees te hebben voor wat kinderen met het instrument zouden kunnen doen. "Laat hen tasten, voelen, luisteren en ervaren. Laat hen ontdekken en zo nodig ons corrigeren. Doe niet schools, maar geef de jeugd de kans zichzelf te ontwikkelen", hield hij de zaal voor.

Lydia Vroegindewey sloot daarbij aan door te pleiten voor meer gastvrijheid bij de speeltafels. "Wees niet te bang dat er iets stuk gaat. Laat kinderen het orgelspelen ervaren en er door betoverd worden. Want wat hebben we er aan dat we orgels restaureren als er straks niemand meer op kan spelen"

In de daaropvolgende discussie kwam regelmatig voorbij hoe jeugd nieuwsgierig is te maken. Beiaardier Arie Abbenes gaf als ervaring mee dat het zien spelen van een beiaardier door kinderen vaak meer aanspreekt dan het zien bespelen van een orgel. Iemand vroeg zich af of je bij een bezoek aan een historische kerk, wat voor veel jeugd tegenwoordig een nieuwe ervaring is, niet eerst de schoonheid van het gebouw moet laten zien alvorens je het orgel erbij betreft. Een andere tip uit het veld was om takken van kunst erbij te betrekken die wel succesvol zijn, zoals kindertheater.

Nieuwe vereniging

Tot slot van de avond presenteerden Rudi van Straten en Egbert Hoving een nieuwe vereniging: de Vereniging Mentoren Klinkend Erfgoed. Deze wordt gevormd door vrijwilligers die de staat gaan beoordelen van klinkend erfgoed, dat weinig of niet wordt bespeeld. Organisten en beiaardiers met onvoldoende kennis om zelf goed en kritisch de conditie

te controleren, kunnen een beroep op hen doen. De mentoren begeven zich niet op het terrein van orgeladviseurs en andere deskundigen. Ze stellen globaal de instandhoudings-toestand vast, verhelpen eventueel kleine gebreken en adviseren de eigenaar bij grotere mankementen of storingen.

Belangrijke gift voor kerken met bevingschade

De krant De Eemslander van 2 november jl. meldt dat het Herstelfonds Getroffen Kerken van de Stichting Oude Groninger Kerken (SOGK) geheel onverwacht een gift kreeg van € 100.000 van Fonds 5. Dit particuliere fonds is opgericht door een anonieme schenker uit Den Haag. Het Herstel Fonds Getroffen Kerken maakt groot onderhoud van kerken in het aardbevingsgebied mogelijk na schadeherstel en bouwkundig versterken op kosten van de NAM. De eerste kerk die van dit fonds profiteerde, is de kerk van Westeremden.

Peter Breukink, directeur van de SOGK: "Wij zijn ontzettend blij met deze bijzondere gift omdat we in Westeremden hebben gezien wat mogelijk is in een combinatie van schadeherstel, onderhoudssubsidie van de rijksoverheid en een belangrijke bijdrage van het Herstelfonds. Het resultaat is formidabel!". Het kleurherstel van de voormalige gereformeerde kerk van Westeremden is het eerste project dat gefinancierd is uit het Herstelfonds. In de afgelopen periode werden het in- en exterieur van de kerk teruggebracht naar de oorspronkelijke kleurstelling. De kerk werd na afsluiting van alle bouwkundige werkzaamheden op 18 november 2016 feestelijk opnieuw in gebruik genomen.

De restauratie van het interieur van de kerk van de kerk van Bierum is het volgende project dat aangepakt wordt met middelen uit het Herstelfonds. "Het interieur van deze bijzondere en belangrijke kerk verdient een opknappbeurt na schadeherstel. En dat gaat nu ook gebeuren. Zonder het Herstelfonds was dat niet gelukt", aldus de heer Breukink.

SBKG Noord-Nederland nu erkend monumenten adviesbureau

De Stichting Beheer Kerkelijke Gebouwen Noord-Nederland (SBKGNN) is per 3 november 2016 gecertificeerd als Erkend Monumenten Adviesbureau. De organisatie verwacht met deze certificering de kerkbesturen en overige kerkeigenaren nog beter te kunnen bedienen als het gaat om onderhoud, restauratie, realiseren van nevenbestemmingen en het realiseren van herbestemmingen.

Restauratie en onderhoud aan monumentale gebouwen vereist een geheel andere benadering dan werkzaamheden aan reguliere gebouwen, zowel op technisch als procedureel vlak. Ook in relatie tot overheden verwacht de SBKGNN hier voordeel uit te halen. Overheden gooien steeds meer verantwoordelijkheden en kennis 'over de schutting' en willen dat door gecertificeerde bedrijven/instanties laten overnemen. Boven de lijn Zwolle-IJmuiden is de SBKGNN de derde gecertificeerde instelling.

Toets

Op 3 november 2016 voerde een auditteam van Hobéon bij SBKGNN een initiële toets uit in het kader van de BRL EMA (Erkend Monumenten Adviesbureau) en de bijbehorende Module Bouwtechnisch Advies Monumenten. SBKGNN heeft de toets met glans doorstaan en is erkend op de Module Bouwtechnisch Monumenten Advies deel A. Planvorming en deel B. directievoering. De SBKGNN vormt een kenniscentrum en adviseert en coördineert projecten op het gebied van behoud en beheer van monumentale kerkelijke gebouwen in de provincies Friesland, Groningen, Drenthe en het gedeelte van Noord-Holland dat zich boven het Noordzeekanaal bevindt. Voor de opdrachtgevers maakt het bureau onderhouds- en restauratieplannen, vraagt subsidies aan en geeft advies over nevenbestemming, herbestemming en beheer.

Kwaliteit

In de auditpraktijk van Hobéon staat de kwaliteit van het restauratiewerk altijd voorop. Bureaus worden alleen

erkend als de uitvoeringskwaliteit voldoet aan de eisen van de EMA; een uitstekend functionerend kwaliteitssysteem alleen is niet genoeg. Het auditteam heeft gecontroleerd of SBKGNN voldoet aan de eisen van de BRL en Module EMA. Dit is gecontroleerd tijdens een bezoek aan het kantoor van het bureau in Leeuwarden en tijdens een bezoek aan twee onderhanden werken.

Op kantoor werden de bureauprocedures besproken en bekeken; zo werden o.a. (project)dossiers en bestekken ingezien. Ook werd de kennis van de medewerkers getest door middel van toetsbeelden en werd de werking van het kwaliteitszorgsysteem getoetst. In het middagdeel van de audit werden twee onderhanden werken bezocht: de rooms-katholieke kerk in Wergea en de hervormde kerk te Sexbierum.

De vermelding van het certificaat voor de SBKG Noord-Nederland is binnenkort te vinden op de websites van Hobéon en de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM).

■ 17 kerken stappen over op Nederlandse windenergie

Het inkoopcollectief Energie voor Kerken stapt over op 100 procent Nederlandse windenergie van duurzame energieleverancier Greenchoice, zo meldt het Friesch Dagblad van 12 december 2016. Al sinds begin 2013 krijgen ruim 1.700 kerkgebouwen groene stroom en CO₂-gecompenseerd gas van Greenchoice. Vanaf 2017 komt die stroom uitsluitend uit Nederland. Een kwart van de groene stroom komt uit de nieuwe eigen windmolens van Greenchoice aan het Hartelkanaal bij Rotterdam. Het energiecontract met Greenchoice wordt verlengd tot en met 2019, aldus Jeroen Crajé van de begeleidingscommissie Energie voor Kerken: "We investeren vol overtuiging in Nederlandse windenergie.

Daarmee dragen wij vanuit de kerken actief bij aan het groener maken van ons land". De koepelorganisatie zet zich ook in voor energiebesparing en het verduurzamen van kerkgebouwen en kloosters.

Energie voor Kerken is een initiatief van het CIO-K (Commissie Kerkgebouwen van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken) in samenwerking met het in Den Dolder gevestigd energieadviesbureau Hellemans Consultancy. Greenchoice heeft zo'n 400.000 klanten.

■ Restauratie Van Dam-orgel te Ernewoude

Op 4 november jl. is het door Bakker Timmenga gerestaureerde orgel in de hervormde kerk van Ernewoude weer in gebruik genomen, zo meldt het Friesch Dagblad van 5 november. Er is onder andere een nieuwe elektrische windvoorziening aangebracht. De windlade is gerestaureerd en de magazijnbalg is opnieuw beleerd, terwijl de windladen met tremulant zijn dichtgemaakt. Verder is de orgelkas gerestaureerd en het schilderwerk hersteld.

■ Pilot Veiligheid in de kerk in de regio Zeeland

De VKB is benieuwd in hoeverre en op welke wijze haar leden in het land op het gebied van veiligheid in het kerkgebouw hun zaken hebben geregeld. Om te inventariseren hoe de stand van zaken op dit gebied is organiseert de VKB een pilot in de provincie Zeeland in samenwerking met Van Rijn BV te Tholen, een bedrijf dat kennis en ervaring heeft op het gebied van (brand)veiligheid en veiligheidsopleidingen.

Afhankelijk van de uitkomsten van de pilot zal de VKB besluiten of en op welke wijze al haar leden in het land hierbij betrokken kunnen worden. Het afdelingsbestuur van de provincie Zeeland hoopt dat de plaatselijke gemeenten willen meewerken aan deze pilot om hiermee de veiligheid in de kerken binnen de Protestantse Kerk in Nederland te kunnen bevorderen.

Uitdagingen en mogelijke oplossingen voor het religieus erfgoed

Simon Kadijk

De heer Kadijk besprak onderstaande onderwerpen op 3 november 2016 met een delegatie van Tweede Kamerleden. Aan dat gesprek nam ook mr. Jaap Broekhuizen, secretaris van de Commissie Kerkelijke Gebouwen van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken, deel.

Visueel eigendom is veel waard

Vorige week was ik in Friesland. Ik heb daar 159 kerkrentmeesters ontmoet. Velen van hen gaven aan, dat ook mensen die niet behoren tot de kerk aan de kerk willen geven. Men wil dat het kerkgebouw in het dorp blijft. Het is het hart van het dorp en geeft het dorp karakter. Men beschouwt het als visueel eigendom en heeft daar ook wat voor over. De uitdaging van kerkbesturen is om die verbinding te leggen. Hoe exclusief mag of moet de kerk zijn voor de (eigen) geloofsgemeenschap.

Onderscheid tussen kerk en staat leidt tot samenwerking

Het begrip scheiding kerk en staat wordt te onpas gebruikt. Bijna niemand (ook politici niet!) begrijpt meer dat bedoeld is onderscheid tussen kerk en staat. De priester en de dominee moeten zich niet gedragen als overheidsdienaar en ministers en wethouders behoren zich niet met de religieuze overtuigingen van kerk te bemoeien. Maar samenwerken hoort. We zijn allen Nederlander en burgers. Dat maakt ons samen verantwoordelijk.

Er is toch ook geen scheiding tussen sport en staat of tussen cultuur en staat? Waarom dan wel altijd zo krampachtig opereren als het gaat om kerk en staat? Laten we terugkeren naar het principe van onderscheid tussen kerk en staat en samenwerken. Veel andere landen

gaan hier veel minder krampachtig mee om.

Voorkom oneigenlijke monumenten

Meerdere keren is het voorgekomen dat op het moment dat bekend werd, dat een kerkbestuur een kerkgebouw wilde afstoten het gebouw plotseling verklaard werd tot gemeentelijk monument. Dat is geen samenwerken, maar tegenwerken. Het kerkgebouw staat er al tientallen jaren en soms al eeuwen. Nooit heeft het gemeentebestuur zich erom bekommerd. Nu men hoort dat het afgestoten wordt, verklaart men het opeens tot monument. Dat gaat dan op kosten van de geloofsgemeenschap. Het gebouw is nu minder makkelijk af te stoten. De gemeente behoort er voor de gehele gemeenschap te zijn. Sterker nog, de gemeente zou de gemeenschap moeten zijn!

Bepaal vooraf wat monumentaal is

Vaak denken kerkbestuurders en ook veel ambtenaren, dat een monument herbouwd moet worden als het (bijna) total loss is. Dat is onjuist, want een monument kun je per definitie niet herbouwen. Maximaal kun je een replica herbouwen, maar dan heb je geen monument. Daarom hoeven grote monumentale kerken ook niet voor 100 procent verzekerd te worden, maar kan volstaan worden met een vorkconstructie ook wel single loss limit genoemd (je verzekert een deel van het gebouw zonder dat er sprake is van onderverzekering!). Het zou duidelijkheid geven als de overheid of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed als richtlijn zou bepalen dat (rijks)monumenten met een vorkconstructie verzekerd mogen worden. De verzekeringspremie voor grote monumentale kerken

Commissie Orgelzaken

Zoals bekend zal zijn, heeft een college van kerkrentmeesters toestemming van het Regionale College voor de Behandeling van Beheerszaken (RCBB) nodig voordat omvangrijke werkzaamheden laat uitvoeren aan een orgel van cultuurhistorische of architectonische waarde. Het RCBB spreekt zich eerst uit nadat het ter zake advies heeft gekregen van door of namens de generale synode aangewezen deskundigen, zo heeft de synode in haar vergadering van april 2016 besloten. Die deskundigen zijn nog niet aangewezen. Wel is er de Commissie Orgelzaken (COZ) van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer, die veel ervaring op het terrein van de begeleiding van orgelprojecten opgebouwd heeft. Het gaat dan om pijporgels, al dan niet met monumentale status. Aan de COZ zijn gecertificeerde orgeladviseurs gelieerd. Zij kunnen een zogenaamde 'Beknopt inspectierapport' van een orgel opstellen. Zij kunnen ook ingeschakeld worden voor een orgelproject.

Meer informatie over de COZ is te vinden in de brochure 'Zorg voor het Orgel', die op verzoek wordt toegezonden. De brochure is ook te vinden op www.kerkrentmeester.nl.

Contactgegevens:

e-mail orgelzaken@kerkrentmeester.nl;

tel. 078-6393663.

loopt in de tienduizenden euro's per jaar. Dat is onnodig als je op voorhand al weet dat er toch geen replica zal worden gebouwd.

Wees royaler en minder ambtelijk met subsidies en vrijstellingen

Als we als samenleving willen dat monumenten behouden blijven, omdat we er allemaal belang bij hebben (zie ook de eerste alinea over visueel eigendom), dan is het logisch dat we de bezitters/eigenaren ondersteunen met subsidies. De laatste jaren zijn de spelregels nogal eens gewijzigd en ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat dat mede gebeurd is omdat er bezuinigd moest worden. Jammer, want goedkoop is duurkoop. Dat blijkt o.a. uit de toekenning van de kanjer-subsidies. Bij BRIM-subsidies hebben sommige kerkbesturen behoorlijk wat geld moeten investeren om alleen al een aanvraag in te dienen. Als je dan wordt afgewezen, omdat het budget op is, dan is dat triest; dat zou geen criterium mogen zijn. Sommige kerkbesturen hebben meerdere jaren achtereen 0 op het rekest gekregen. Ondertussen gebeurt er niets. Voor zogenaamde POM-instellingen geldt een veel eenvoudiger procedure. Logisch, want de P staat voor professionele organisatie. Maar er zijn ook kerkbesturen of stichtingen die maar één zeer grote kerk bezitten en die zijn soms zeer professioneel. Laat het criterium of men POM is niet afhangen van het aantal monumenten dat men bezit, maar van de vraag of men professioneel is.

En als de overheid zou besluiten om minder subsidie te geven, zoek het dan in aftrekmogelijkheden of vrijstelling van BTW. De meeste eigenaren van (religieus) erfgoed kunnen de BTW bijvoorbeeld niet verrekenen. Kom tot een royaler beleid voor aftrekmogelijkheden van belastingen c.q. vrijstellingen van belastingen c.q. een lager tarief.

Afstoten kerkgebouwen

De meeste kerkbesturen hebben geen ervaring met het afstoten van kerkgebouwen. Teveel moet het wiel opnieuw uitgevonden worden en er melden zich telkens organisaties op de markt die beweren er verstand

S. Kadijk

van te hebben, maar waarvan de expertise zeer eenzijdig blijkt en soms is men alleen uit op eigen winstbejag. Stichting Kerkelijk Waardebeheer is wat dat betreft een goede uitzondering. Ondersteuning op dit gebied door de overheid zou welkom zijn. Dat is eigenlijk ook logisch, want het is toch de (burgerlijke) gemeenschap die gebaat is bij het behoud, de her- of doorbestemming van monumentaal (religieus) erfgoed.

Monumenten moeten in gebruik blijven

Het slechtste wat kan gebeuren is dat monumenten niet in gebruik zijn. Dan gaat de kwaliteit heel snel achteruit. Daarom zou het goed zijn als er meer mogelijkheden zijn voor leningen of subsidies om neven- en herbestemmingen te vinden voor kerkgebouwen die niet meer gebruikt (zullen) worden. De jeugd heeft de toekomst. Het monumentaal erfgoed ook. Hier ligt een verbinding waar je als plaatselijke gemeenschap en overheid niet vroeg genoeg aan kunt beginnen. Bijbrengen van het besef tot behoud er van kan op scholen, via multimedia op straat, in de huiskamer en in de monumenten zelf.

De heer Kadijk is directeur van de kerken- en monumentenverzekeraar Donatus Verzekeringen.

Behoudende Engelse kerk doet het beter

Het Reformatorisch Dagblad van 5 december 2016 meldt dat behoudende protestantse parochies in de Anglicaanse Kerk in Engeland de kerkgang licht zien toenemen, terwijl het bezoek aan kerkdiensten in de Anglicaanse Kerk als geheel afneemt. Tot die conclusie komt Reform, de beweging van conservatieve protestanten in de Church of England.

Reform behoort tot de evangelicale vleugel in de Anglicaanse Kerk en verzet zich onder meer tegen visies die de onfeilbare autoriteit van de Bijbel aantasten. Ook maakte Reform bezwaar tegen de komst van vrouwelijke ambtsdragers en tegen homoseksuele relaties in de kerk.

Kerkelijke gemeenten die zich tot de Reformbeweging rekenen - dat zijn er ruim 300 - blijken ook veel minder last te hebben van vergrijzing. Dat blijkt uit onderzoek waarvan Reform eind november de resultaten presenteerde. Waar anglicaanse parochies in heel Engeland voor meer dan 30 procent uit 70-plussers bestaan, is dat bij de Reformgemeenten voor 18 procent het geval. "Zonder deze kerken zou het instorten van de Church of England nog veel zichtbaarder zijn", stelde Reformdirecteur Susie Leafe. "Wat de leiders van deze parochies delen, is de overtuiging dat de Bijbel autoriteit heeft op alle terreinen van het leven en dat wat er in het Woord staat over Jezus Christus betrouwbaar, coherent, uitdagend en levensveranderend is", aldus Leafe.

Zij voegde eraan toe dat Reformkerken soms sterk verschillen van karakter. Er zijn meer traditioneel protestantse gemeenten, maar ook kerken die een charismatisch karakter hebben.

De bevindingen van Reform sluiten aan op recent onderzoek in Canada. Ook daar bleek dat conservatieve kerken het beter doen dan liberale.

Onderscheidingen van de VKB

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Emmy Dirkje Kloppenburg-Dijk,
Borum-Munnekezijl-Warfstermolen,
55 jaar organist

Willem Huibert Friederich, Capelle
aan den IJssel, 48 jaar beheerder

Hendrina Friederich-Buis, Capelle
aan den IJssel, 48 jaar kerkelijk
medewerker

*W.H. Friederich en H. Friederich-Buis,
Capelle aan den IJssel*

Gerrit Muis, Giessenburg, 40 jaar
kerkrentmeester-penningmeester

Bauke Helena Zweverijn-de Bruin,
Ravenswaaij, 50 jaar organist

Sake Derk Bolhuis, Rolde, 40 jaar
organist

S. Derk Bolhuis, Rolde

GOUD

toegekend aan:

Gerrit van Eck, Ameide, 30 jaar
organist

G. van Eck, Ameide

Albert Stoter, Elim, 40 jaar organist

A. Stoter, Elim

Jannetje Johanna van Geest-van der
Kooij, 's-Gravenzande, o.a. 30 jaar
verjaardagsfonds

*J. J. van Geest-van der Kooij,
's-Gravenzande*

Johanna Vreugdenhil- Van Daalen,
's-Gravenzande, 44 jaar opstellen
jaarrooster

*J.Vreugdenhil- Van Daalen,
's-Gravenzande*

Jannetje Boon-Dop, 's-Gravenzande,
43 jaar bloemendienst Dorpskerk

J. Boon-Dop, 's-Gravenzande

Wouter Johannes Honders, Ravens-
waaij, 40 jaar organist

Marijke Baarda-Postma, Witmarsum,
30 jaar diverse functies

Willem de Munck, Yerseke, 30 jaar
koster

W. de Munck, Yerseke

ZILVER

toegekend aan:

Kor Kloppenburg, Burum-Munneke-
zijl-Warfstermolen, 26 jaar kerkrent-
meester

Wouterina Eulogia Maria van der
Bruggen-de Bruijn, Breda, 25 jaar
koster

*W.E.M. van der Bruggen-de Bruijn,
Breda*

Marienca Stern-de Weert, Deil en Enspijk, 25 jaar organist

M. Stern-de Weert, Deil en Enspijk

Johan Walraad Guichelaar, Elim, 25 jaar koster

Dina Sophia Guichelaar-Kikkert, Elim, 25 jaar koster

J. Walraad Guichelaar en Dina Sophia Guichelaar-Kikkert, Elim

Arie van de Bilt, Leersum, 25 jaar koster

Johanna Wilschut, Leersum, 27 jaar koster

EREPENNING VKB

toegekend aan:

Piet Marinus, Drachtstercompagnie, 50 jaar organist

Rudolf Thomas, Gorssel-Epse, 2 jaar projectcoördinator herinrichting kerkzaal

R. Thomas, Gorssel-Epse

Tet Notenboom, Hoek van Holland, 50 jaar organist

Insignes van de Protestantse Kerk in Nederland

GOUD

toegekend aan:

Jeanine Verbaan-Bal, 's-Gravenzande, 36 jaar diverse functies

J. Verbaan-Bal, 's-Gravenzande

ZILVER

toegekend aan:

Hendrika Hop, Arnhem, 25 jaar redactielid en preekvoorzienner

H. Hop, Arnhem

T. Notenboom, Hoek van Holland

Kalender voor kerkrentmeesters

Voor de colleges van kerkrentmeesters is het van belang in de komende maanden o.m. aan de volgende zaken aandacht te besteden.

Januari:

- Aandacht voor wijzigingen op het terrein van de belastingen, sociale verzekeringswetten en pensioenpremies.
- De verzekeringsportefeuille nagaan (zie checklist in brochure "Kerkelijke gemeente en beleidscyclus").
- De Actie Kerkbalans 2017 te houden van 21 januari t/m 5 februari 2017..
- Evaluatie risico-inventarisatie waarover elke kerkelijke gemeente dient te beschikken.
- Betalen Maandnota.

Februari:

- Registratie toezegging Kerkbalans 2017
- Inventarisatie van de opmerkingen van de Kerkbalanslopers en deze, indien dit noodzakelijk mocht zijn (b.v. opmerkingen van pastorale aard), doorgeven aan de overige leden van de kerkenraad.
- Mededelingen in het kerkblad over een indicatie van de resultaten van de Actie Kerkbalans
- Bespreking van deze resultaten in het college van kerkrentmeester.
- Betalen Maandnota
- Uiterlijk 31 maart 2017 instandhoudingssubsidie aanvragen bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

VKB VERZEKERINGEN

De VKB biedt in samenwerking met Mercer Marsh Benefits een breed assortiment aan verzekeringen. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schaden melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen.

- bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- brandverzekering
- fraude- en berovingverzekering
- wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- rechtsbijstandverzekering
- werkgeversaansprakelijkheid
- groepsreis/ongevallenverzekering
- ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- persoonlijke ongevallenverzekering
- vervangingsverzekering predikanten
- verzuimverzekering
- WGA-gatverzekering

Uw contactpersoon:

Dimfie van Sundert

010 40 60 520

info.vkb@mmc.com

Uw contactpersoon:

Sai Fong Lam

010 40 60 962

info.vkb@mmc.com

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

BELANGENBEHARTIGING • DIENSTVERLENING • KENNIS INSTITUUT

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer is de organisatie van beheerders in de Protestantse Kerk in Nederland. De VKB zorgt voor de belangenbehartiging en de dienstverlening voor haar leden.

Daarnaast is de Vereniging een kennisinstituut ten dienste van kerkrentmeesters en alle andere beheerders in de Kerk. De VKB beschikt daartoe over veel kennis en ervaring op het gebied van geldwerving, gebouwen en monumenten, beheer van begraafplaatsen, verzekeringen, enz.

De VKB weet wat er speelt in de kerk en in de wereld daar omheen. Zij weet wat kerkelijke gemeenten nodig hebben en zoekt daar betaalbare oplossingen voor. Protestantse gemeenten, Hervormde gemeenten, Gereformeerde kerken en Evangelisch-Lutherse gemeenten, maar ook externe relaties die binnen de doelstellingen van de Vereniging vallen, kunnen gebruik maken van de volgende diensten van de VKB:

- **MAATWERK IN VERZEKERINGEN:**
nu al ruim 6000 verzekeringen, ondergebracht bij Marsh/Mercer, voor WA, bestuurdersaansprakelijkheid, rechtsbijstand, ongevallen, fraude en beroving, vervanging van predikanten, zorg en inkomen, inkomensverzekeringen onder op maat gemaakte polisvoorwaarden en tegen uiterst scherpe premies.
- **STEUN BIJ GELDWERVING:**
al het materiaal voor de actie Kerkbalans, eigen folders en brochures voor uw gemeente, advies voor de plaatselijke geldwerving.
- **ADVIEZEN VOOR BEHEERDERS:**
over kerktorens, orgels en kerkverwarming, belastingwetgeving en beheer van kerkelijke begraafplaatsen.
- **PUBLICATIES:**
handleiding voor kerkrentmeesters, modellen voor plaatselijke regelingen, overeenkomsten en tarieven.
- **ONDSCHIEDINGEN VOOR VRIJWILLIGERS:**
draaginsignes en speldjes bij jubilea van kerkelijke medewerkers.

VKB - IN DIENST VAN DE KERK

Centraal Bureau Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer
in de Protestantse Kerk in Nederland
Nicolaas Maessingel 271D, 3311 KS Dordrecht
Postadres: Postbus 176, 3300 AD Dordrecht.
Telefoon: 078 - 639 36 66, Fax: 078 - 631 59 49
E mail: info@kerkrentmeester.nl
Website : www.kerkrentmeester.nl